

Statens kulturråds seriestöd

Kartläggning av
svensk serieboksutgivning
med en teknisk/ekonomisk analys
för en jämförelse med
Kulturrådets seriestöd

Statens kulturråds seriestöd

Kartläggning av svensk serieboksutgivning
med en teknisk/ekonomisk analys
för en jämförelse med Kulturrådets seriestöd

GI·IHR

Hans Johansson och Curt Paulson 2000

GI-IHR Grafiska Institutet (GI) och Institutet för Högre Kommunikations- och Reklamutbildning (IHR) utgör en enhet inom Stockholms Universitet.

GI grundades av och för branschen redan 1944. Tio år senare startades IHR. 1977 blev GI-IHR en statlig högskola och alltsedan 1994 tillhör vi Stockholms universitet. Mer information finns på www.gi-ihh.su.se

Förord

Hösten 2000 fick Grafiska Institutet i uppdrag av Statens kulturråd att göra en kartläggning och analys av serieboksbranschen.

Hur ser marknaden ut i Sverige? Vilka är förlagen? Hur ser den svenska utgivningen ut? Hur är fördelningen mellan svensk, översatt utländsk och utländsk serieboksutgivning? Hur ser den tekniska produktionen ut? Vilka är de betydelsefulla kostnadsdrivande faktorerna i serieboksproduktion? Framtidsbedömning av serieboksmarknaden, dock inte alltför djupgående eller omfattande.

Rapporten behandlar inte något av litteraturstödets kulturpolitiska aspekter.

Uppdraget har genomförts av Hans Johansson och Curt Paulson, båda lärare vid Grafiska Institutet, i form av intervjuer med serieförlag och andra aktörer på svensk serieboksmarknad.

En referensgrupp har deltagit i arbetet. Med i referensgruppen har varit Karin Nilsson, Bonnier Carlsen, Kristiina Kolehmainen, Serieteket, Rolf Classon, Galago.

I samband med litteraturstödsseminariet den 24:e november fördes under eftermiddagen också en diskussion om serieböcker och seriestödet. Flera intressanta synpunkter framkom under seminariet.

Tack till referensgruppen, Seriefrämjandet och olika serieförlag. Utan er positiva medverkan och i många fall långa diskussioner om serier hade denna rapport inte blivit av.

Trosa och Lidingö
December 2000

Hans Johansson, Curt Paulsson

Innehållsförteckning

Förord.....	3
Sammanfattning.....	5
1. Definitioner	6
2. Marknad.....	11
2.1. Serieboksläsarna.....	12
2.2. Aktörer	12
2.3. Serieteket.....	13
2.4. Seriefrämjandet.....	13
2.5. Svensk seriemarknad i jämförelse med några andra länder	13
2.6. Distributionskanaler	14
3. Produktion.....	14
3.1. F-prisets olika kostnadsdelar	15
3.2. Distribution.....	16
4. Seriestödet.....	16
4.1. Utvecklingen av seriestödet 1989 – 1999.....	17
4.2. Jämförelse serieboksutgivning och seriestödet.....	19
4.3. Seriestödets hemvist i litteraturgrupp	19
5. Framtid	20
6. Bilagor	21
6.1. Bilaga 1 Antalet utgivna serieböcker och seriealbum 1989 – 1990.....	21
6.2. Bilaga 2 Antalet utgivna serieböcker och seriealbum 1999	22
6.3. Bilaga 3 Tabeller seriestödet 1989/90 – 1999	23

Sammanfattning

- Serieboken kan dels delas upp i barn-, ungdoms- och vuxenserier samt allåldersserier och dels i samlingsalbum.
- Seriestrippar förekommer i enbildsserier, dagstrippar och söndagsstrippar. Det förekommer att strippar samlas i serietidskrifter och/eller serieböcker. Serie först publicerad i bokform kan senare förekomma i tidskrifter eller strippform.
- Serieboken har hårda pärmar medan seriealbumet har mjuka pärmar som grundregel, undantag finns. Serieboken skall inte förväxlas med ungdomsromaner utgivna i serie.
- 1992 inleddes en nedgång i utgivningen, som blev dramatisk 1994 med en mycket stor nedgång. 1995 fortsatte minskningen, om än med en något långsammare nedgång. 1996 är bottenåret och därefter har utgivningen ökat.
- Konkurrenten från övrig media (TV, TV-spel, film, video, Internet etc.) samt från annan litteratur i synnerhet barn- och ungdomslitteratur har under senare år varit påtaglig.
- Branschen domineras av två stora förlag.
- Bokhandeln har under senare år blivit en allt viktigare försäljningskanal för serieböcker.
- Det är de inledande stegen i produktionskedjan som skiljer serieboksproduktion från annan bokproduktion.
- Under arbetet med rapporten har det framkommit att det finns anledning för Kulturrådet att se över seriestödet med de krav som finns på distribution av stödda titlar.
- På grund av upplage- och kostnadsutvecklingen har stödets relativa betydelse för utgivningen minskat.
- Antal stödda seriebokstitlar har inte följt totalt antal utgivna titlar.
- Nuvarande utformning av seriestödet med en fast och en rörlig del beroende på antalet sidor finns det inte någon teknisk anledning att ändra.
- Det faktiska högre fasta kostnaderna för serieproduktion reflekteras i ett högre fast stödbelopp.
- Tabellerna för beräkning av stödets storlek är genomgående matematiskt logiska.
- Högsta tillåtna f-pris för serieböcker i jämförelse med svensk skönlitteratur förvånar, även om en justering gjordes för budgetåret 2000.

Definitioner

Från Nationalencyklopedin:

Tecknad serie, vanligen endast serie, sekvens av bilder, med eller utan text, vilka berättar en historia eller på annat sätt står i ett tidsförhållande till varandra; termen används även som benämning på en fortlöpande serietitel. Någon allmänt accepterad definition finns inte, utan gränsen mellan serier och andra bildsviter är flytande. Avgörande för serien är dock att bilderna är innehållsmässigt tätt hopknutna, så att sekvensen och samspelet mellan bilderna framstår som viktigare än den enskilda bilden. Serier är oftast tecknade men kan även vara framställda på annat sätt, t.ex. målade eller fotografiska. Traditionella serier kan delas in i tre huvudgrupper: skämtserier, äventyrsserier och komiska äventyrsserier. De sistnämnda har en episk handling, förenad med skämtinslag; hit hör t.ex. "Tintin" och "Asterix". Framväxten av serier som inte tillhör populärkulturen har dock lett till att alltfler faller utanför dessa kategorier.

Form

Den enskilda bilden i en serie kallas ruta och är i regel avgränsad av en ram. Flera rutor bredvid varandra på en rad bildar en stripp. Rutan, strippen och seriesidan (en större enhet, avsedd att fylla en sida eller en större del av en sida i en tidning eller bok) utgör seriens viktigaste berättarenheter. Texten i serien kan ligga såväl åtskild från rutorna som inuti dem. Vanligast är att repliker återges i pratbubblor, som tecknas i anslutning till figurerna. Bubblornas form kan varieras för att markera t.ex. tankar och skrik. Berättande text förekommer i textplattor i eller intill rutorna. Eftersom serien till en viktig del har sitt ursprung i karikatyrteckningen, har det utvecklats ett karikatyrbetonat symbolspråk för att ange icke synliga ting som ljud, rörelser och känslor (ljuden ofta i form av ljudhärmande ord). Dessa symboler brukar kallas markeringar. Till de vanligaste markeringarna hör fartstreck och smärtstjärnor.

Att serierutorna ligger bredvid varandra (rutornas samnärvaro) innebär att läsaren ser flera stadier av berättelsen samtidigt. Seriesekvensen har alltså inte bara en tidsdimension utan även en rumsdimension – den är både en berättelse, som rör sig framåt, och en statisk grafisk komposition. Berättarrytmen i serien är beroende av hur tecknaren utnyttjar denna motsättning.

Publiceringsformer

I dagspressen publiceras serier på vardagarna i avsnitt om en stripp, på lördagar eller söndagar ofta med längre episoder om flera strippar, s.k. söndagssidor. Serietidningen å sin sida har serier som sitt huvudinnehåll. De svenska serietidningarna har ofta bestått av amerikanska eller brittiska dagspresserier i omredigerat skick. Seriealbumet distribueras som en bok och har ett bättre tekniskt utförande än serietidningen. I regel innehåller seriealbumet en enda lång berättelse. Med seriebok menar man ibland en bok med mindre sidformat än albumet.

Framställning

Arbetsgången för att framställa en serie består i princip av följande moment. Utifrån en synopsis av historien skrivs ett manuskript. Därpå fördelas handlingen på lämpligt antal

sidor, och man gör grova sidskisser. Sedan tecknas sidorna i blyerts, varefter teckningarna fylls i med tusch för att kunna reproduceras tydligt. Texten handtextas eller sätts, och eventuellt görs färgläggning. Arbetsuppgifterna kan på olika sätt fördelas på flera personer; längst driven är denna uppdelning hos de största amerikanska serietidningsförlagen. Ordet serieskapare används om såväl författare som tecknare.

Historia

Eftersom definitionen på serien är omtvistad råder också olika meningar om när den föddes. Vissa menar att den uppstod som en fullkomligt ny uttrycksform på 1890-talet, andra ser denna form som en vidareutveckling av olika tidigare typer av bildberättelser som också kan kallas serier. Den förste som använde bildberättande i ett personligt, konstnärligt syfte var britten William Hogarth i sina sviter av målningar och kopparstick med moralistiskt innehåll på 1730- och 40-talen. Under de följande decennierna började man i Storbritannien utnyttja karikatyr- och skämtteckningar i bildberättande. En bildberättelse som inte bara var en svit fristående scener utan som skildrade händelseförlopp i detalj skapades på 1820–40-talen av schweizaren Rodolphe Töpffer i en handfull album om komiska figurers irrfärder. Töpffer banade väg för den anekdotiska, humoristiska bildberättelsen, som blev ett vanligt inslag i skämttidningarna i Europa under 1800-talets senare hälft. Mästaren i denna genre var tysken Wilhelm Busch.

I USA började skämttecknare på 1890-talet medverka i dagstidningarnas färgtryckta söndagsbilagor. Här förändrades bildberättelserna i mer dramatisk riktning. Dialogen flyttades in i bilden med hjälp av pratbubblor, bildkompositionerna blev livfullare och tecknarna började utnyttja fasta figurgallerier. Därmed var serien i modern mening född. Som "den första serien" har man ofta utpekats R.F. Outcaults skämtteckningar i slummiljö, där denne experimenterade något med pratbubblor och sekvensberättande men framför allt 1895 lanserade en populär figur, "The Yellow Kid". Den förste tecknare som på ett genomfört sätt arbetade med alla dessa ingredienser var dock sannolikt Rudolph Dirks i buspojksserien "The Katzenjammer Kids" ('Knoll och Tott', startad 1897).

USA. Genom sin popularitet blev serierna snabbt ett viktigt inslag i den amerikanska dagspressen under namnet "comic strips". Söndagstidningarna fick särskilda seriebilagor, och under 1910-talet växte det på vardagarna fram en regelbunden tidningssida med olika serier i strippepisoder. Under seklets första årtionde hade serieskaparna ganska stor konstnärlig frihet, vilket tog sig uttryck i t.ex. Winsor McCays grafiskt fantasifulla sagoserie "Lille Nemo i Drömrrike" (1905–14, 1924–27). Därefter blev tecknarna i växande grad knutna till agenturer, s.k. syndikat, som sålde serierna vidare till flera tidningar. Detta ledde till en viss anpassning till den genomsnittliga smaken och en ökad inriktning på långlivade serier.

Fram till 1930-talet dominerades den amerikanska dagspresserien helt av skämtserier och komiska äventyrsserier. Efter 1930 blev också äventyrsserien en betydande genre med science fiction-serier som "Blixt Gordon" (1934–; djungelserier som "Tarzan" (1929–) och kriminalserier som "Dick Tracy" (1931–). Under denna tid upplevde dagspresserien sin storhetstid i fråga om popularitet i USA. Efter andra världskriget började dess vitalitet sakta mattas. En ny typ av skämtserie, med en mer intellektuell humor, uppstod på 1950-talet; hit hörde bl.a. Charles M. Schulz "Snobben" (1950–2000). Denna genre blev under de föl-

jande decennierna alltmer dominerande, medan äventyrsserien nästan försvann. Samtidigt minskade dagspresseriens betydelse som underhållningsform i konkurrens med andra medier, och antalet serietitlar reducerades kraftigt.

På 1930-talet tillkom serietidningen som publiceringsform. Till skillnad från dagspresserierna riktade den sig helt till barn och ungdom. Sitt genombrott fick den med figuren Stålmannen (1938–). I kölvattnet på denne fylldes serietidningarna av superhjältar. Efter 1945 fick även andra genrer ett uppsving, t.ex. fabeldjursserien, där Carl Barks' "Kalle Anka" märktes särskilt. Den allt större floran av kriminal- och skräckserier väckte emellertid hos många vuxna en oro som vid 1950-talets början växte till en omfattande s.k. moralisk panik. För att skydda sig mot statligt ingripande inrättade serietidningsindustrin 1954 en egen censurinstans, The Comics Code Authority, vilket ledde till en allmän utslätning av tidningarnas innehåll. En förnyelse kom dock några år senare med förlaget Marvel Comics tvålopera-influerade superhjälteserier (t.ex. "Spindelmannen"), som åter gjorde superhjälteserien till USA:s största serietidningsgenre, vilket den sedan förblivit.

Fram till 1960-talet var serierna helt knutna till populärkulturen, med den begränsning i innehåll och läsning till genrer detta innebar. Det mönstret bröts kring 1967 i undergroundserierna, vilka riktade sig helt till en vuxen publik. När 1960-talets ungdomsrevolt ebbat ut försvann den främsta marknaden för dessa serier. I gengäld växte det under 1970-talet fram ett nät av seriebutiker i USA. Där kunde även tidningar med liten upplaga från små förlag nå en publik. Under tiden hade marknaden för de vanliga serietidningarna krympt så mycket att det blev lönsamt för förlagen att distribuera även dessa genom seriebutikerna i stället för i den allmänna tidningshandeln. Följden blev att polariseringen mellan exklusiva vuxenserier och populära ungdomsserier under 1980-talet ersattes av ett betydligt bredare spektrum av tidningar för olika åldrar. Okonventionella underhållningsserier fick mycket större möjligheter att göra sig gällande, och det uppstod en betydande kategori serietidningar som stod i kvalitetsmässig jämbredd med den bättre underhållningsfilmen för vuxna. Underhållningsseriens läsning till fasta figurer minskade genom att serieboken, som innehåller en avslutad roman, blev en vanlig publiceringsform. Detta utnyttjades både av konstnärligt seriösa berättare, som Art Spiegelman ("Maus" 1–2, 1986–91) och Gilbert Hernandez ("Blod över Palomar", 1990), och av formmässigt nyskapande underhållare, som Frank Miller ("Batman: Mörkrets riddare", 1986) och britten Alan Moore ("Watchmen", 1986).

Sverige

Bildberättelser förekom i Sverige på 1800-talet både i album (t.ex. humoristiska reseskildringar) och i skämttidningar. Den förste som gjorde serier med återkommande figurer var OA (Oskar Andersson) med bl.a. "Mannen som gör vad som faller honom in" (1902–06). En omfattande produktion av svenska serier kom dock i gång först på 1920-talet i den uppblomstrande veckopressen, där en sävlig svensk humor gav sig till känna i t.ex. Elov Perssons "Kronblom" (1927–) och Rudolf Peterssons "91 Karlsson" (1932–).

Veckopressen var länge de svenska seriernas främsta forum. I dagspressen har genom åren bara ett fåtal svenskar gjort sig bemärkta, bl.a. Oscar Jacobsson, vars "Adamson" (1920–45) etablerades som dagspresserie i USA, och Jan Lööf med den lätt sagobetonade äventyrsserien "Felix" (1967–72). Kring 1950 kom serietidningen till Sverige och skaffade sig på mycket

kort tid en stor marknad bland barn och ungdom. De inhemska serierna har även här varit i minoritet, men tidningar som 91:an (1956–) och Lilla Fridolf (1960–) har blivit institutioner på marknaden, liksom Rune Andréassons barnserietidning Bamse (1973–), som även haft internationell framgång. Mer kortlivade men ambitiösa tidningar var Tuff och Tuss (1953–58) och Mystiska 2:an (1970–73), den senare med en äventyrsserie av Rolf Gohs.

Seriealbumet, som slog igenom som publiceringsform i Sverige kring 1970, blev så småningom en viktig kanal för svenska serier, inte minst sedan det statliga litteraturstödet fått en särskild seriedel 1981. Bland de mest uppmärksammade svenska albumen finner man satiriska eller absurdistiska serier för ungdomar och vuxna, såsom Joakim Pirinens "Socker-Conny" (1985), Charlie Christensens "Arne Anka" (1–4, 1989–95) och Ulf Lundkvists "Assar" (1–6, 1991–96). De flesta tecknarna i denna grupp är knutna till tidskriften Galago (1979–). Dagens Nyheter har på 1980- och 90-talen låtit en rad svenska tecknare pröva på att göra dagspresserier. Störst framgång hade Cecilia Torudd med familjekomedin "Ensamma Mamman".

Även om dagspresserier alltid i stor utsträckning lästs av vuxna, sågs serien länge som ett medium för barn. Liksom i USA blev serietidningarna även i Sverige på 1950-talet angripna som förråande och fördummande. Först på 1980-talet, när serier för vuxna blev mer spridda, började serien bli accepterad som konstnärlig uttrycksform.

Seriebranschen i Sverige

Den svenska serietidningsmarknaden nådde en försäljningstopp på 1970-talet och har därefter stadigt krympt. Tidningshandelns försäljning av serietidningar var 1980 33 miljoner ex., 1991 17,8 miljoner. Den till årsupplagan största tidningen är – alltsedan starten 1948 – Kalle Anka & C:o, som publiceras av Egmont Serieförlaget i Malmö, ägt av den danska koncernen Egmont. Samma förlag ger sedan 1990 även ut Bamse. Sveriges största serieförlag var fram till 1997 Bonnierägda Semic Press, som bl.a. gav ut Fantomen, 91:an och Knasen. Detta år förvärvades Semic av Egmont och verksamheten inlemmades i Egmont Serieförlaget. En mindre del av marknaden har förlaget Atlantic med titlar som Larson! och Magnum. Förlaget Epix introducerade under senare delen av 1980-talet utländska vuxenserier i ett flertal tidningar. Bland de förlag som ger ut seriealbum märks även Bonnier Carlsen samt Ordfront, som 1998 övertog utgivningen av tidningen Galago och album av de tecknare som publiceras däri (tidigare utgivna av förlaget Tago).

Dagspresserier distribueras av tre syndikat: Bulls Presstjänst, som representerar USA:s största seriesyndikat King Features, Europa-Press samt det danska P.I.B. (Presse Illustrations Bureau)." *Göran Ribe*

Belgien

Framför allt den franskspråkiga delen av Belgien har haft förhållandevis mycket stor betydelse för den internationella serieutvecklingen. Mycket beror på två serier och deras tidningar. Hergés "Tintin" fick 1946 en egen tidning (nedlagd 1988), där även inflytelserika äventyrsserier som "Blake och Mortimer" av E.P. Jacobs och "Alix" av Jacques Martin publicerades. År 1938 lanserades "Spirou" samt tidningen med samma namn, där framtida storsäljare som "Lucky Luke" av Morris och "Smurferna" av Peyo debuterade efter andra

världskriget. Under 1950-talet fick belgiska serier draghjälp av den växande franska serie-marknaden. B. har spritt sina komiska äventyrsserier långt utanför landets gränser. På senare år har förnyelse skett utanför den alltmer förstelnade barnserietraditionen. Förlaget Castermans tidning "(À Suivre)" (1978–97) gavs en huvudinriktning på längre, romanlika serier av namn som Didier Comès och François Schuiten; i dag fortsatt via direktutgivning i albumform. *Per A.J. Andersson.*

Frankrike

Den franska marknaden för tecknade serier präglades länge av enklare skämt och äventyr anpassade för en barnpublik. En stark belgisk dominans utövades via serierna i tidningarna Spirou och Tintin. Under 1960-talet började med stöd från flera av nya vågens filmregissörer en aktiv seriekritik ta form. Parallellt med popkonstens utforskningar av populärkulturen uppträdde "popserier" som "Barbarella", direkt riktade till en vuxen läsekrets och präglade av tidens sexliberalisering och designmode. Samtidigt drev René Goscinny via sin sofistikerade serie "Asterix" och tidningen Pilote på den kreativa utvecklingen. Detta ledde under 1970-talet till ett flitigt experimenterande med mediet, bl.a. av Jean Giraud (signatur Mœbius) och Philippe Druillet. Övergången från tidnings- till albumriktad produktion har gynnat en fortsatt utveckling på det episka fältet, där Enki Bilal, François Bourgeon, Pierre Christin och Jacques Tardi hört till de tongivande namnen. Den franska satiren har i serieskapare som Claire Bretécher, Gérard Lauzier och Jean-Marc Reiser funnit bitska företrädare, medan hämningslös burlesk odlats av Marcel Gotlib, Édika och andra seriehumorister i tidningen Fluide Glacial. Mot slutet av 1980-talet ledde nedläggningen av ett stort antal serietidningar till stagnation hos framför allt de stora serieutgivarna. Bland 1990-talets förnyare av episka albumserier märks Claire Wendling, Michel Plessix och Nicolas de Crécy. *Per A.J. Andersson*

Japan

I Japan har serier (manga) drygt 1 000 år gamla rötter, bl.a. i bildrullar och träsnitt. Seriens genombrott kom efter andra världskriget, med Osamu Tezuka ("Japans Disney") som portalfigur, och i dag är J. världens största serieproducent. Serierna säljs i miljonupplagor, läses av nästan alla och spänner över alla tänkbara ämnesområden. De är i regel svartvita; kombinerar våld, poesi och symbolik på ett för västerländska läsare ovant sätt; blandar ofta realism med både karikatyr och den tecknade filmens bildspråk samt har en filmisk struktur med långa ordlösa sekvenser och avancerade "kameravinklar". Historierna är, i motsats till västerländska serier, ofta flera tusen sidor långa. Språkliga och kulturella barriärer hindrade länge de japanska seriernas spridning utanför J. Men J:s internationella framgångar inom den tecknade filmen beredde under 1980-talet vägen för manga i västerlandet, främst i och via USA. På svenska finns bl.a. Keiji Nakazawas "Hadashi no Gen" (1972; "Pojken från Hiroshima"), en självbiografisk roman om en pojkes liv i det atombombade Hiroshima, och "Kozure Okami" (1970–; "Samurai"). *Horst Schröder.*

Några andra länder med en rik och intressant seriekultur är Argentina (t.ex. Quino, José Muñoz), Danmark (Jørgen Mogensen, Peter Madsen), Nederländerna (Marten Toonder, Joost Swarte), Spanien (Carlos Giménez, Daniel Torres) och Storbritannien (Peter O'Donnell, Neil Gaiman).

Den ursprungligen franska och belgiska traditionen att ge ut serier i albumform har de

senaste decennierna spritt sig till andra länder och bidragit till att gynna en stark breddning av konstnärliga ämnesval och stilval i Västeuropa och indirekt även i USA.” Göran Ribe

Serieboken kan dels delas upp i barn-, ungdoms- och vuxenserierna samt allåldersserier och dels i samlingsalbum. Julalbum är en undergrupp till samlingsalbum.

Seriestrippar förekommer i enbildsserierna, dagstrippar och söndagsstrippar. Det förekommer att strippar samlas i serietidskrifter och/eller serieböcker. Serie först publicerad i bokform kan senare förekomma i tidskrifter eller strippform.

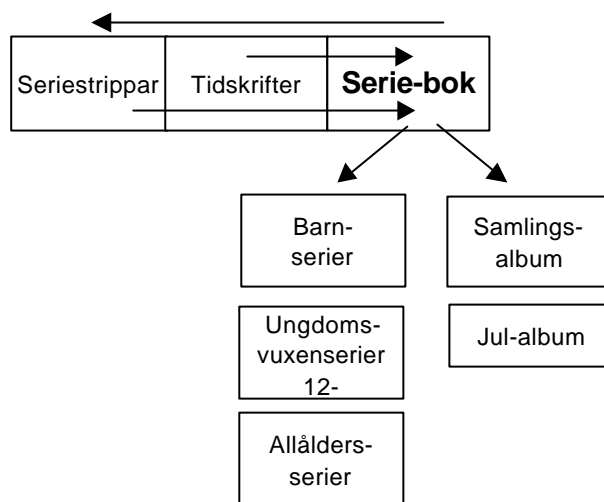

Illustration 1

Exempel på serieböcker:

Barnserier:

Mumin efter Tove Jansson, tecknad av Mårdøn Smet (alias Morten Schmidt!)
 Eva & Adam av Måns Gahrton och Johan Unenge
 De tre vännerna .. och Jerry av Magnus Carlsson, Håkan Östlundh och Henrik Lange
 Berts dagbok av Gahrton/Unenge efter Jacobsson/Olsson
 Felix av Jan Lööf
 Yakaris äventyr av Derib & Job
 Marsupilamis äventyr av Franquin, m.fl.

24 minuter från T-centralen av Tomas Westberg och Jojo Falk
 Arne Anka av Charlie Christens
 Sagan om den stygga rätten av Bryan Talbott
 Gustaf Vasa av Claes Reimerthi och Per Gyllenör
 Det nya folket av Jan-Åke Winqvist
 Snobben - Ett guldjubileum av Charles M Schulz
 Dilbert av Scott Adams
 Morrgan & Klös av Patrick McDonnell
 Bone av Jeff Smith.
 Det röda spåret av Derib

Ungdoms- och vuxenserierna:

För fin för denna världen av Daniel Ahlgren

Allåldersserier:

Prat av Susanne Fredelius
 Vimmelgrind av Mats Källblad
 Valhall av Peter Madsen, m fl

Tintins äventyr av Hergé
Spirous äventyr av Franquin, Tome &
Janry

Gaston av Franquin
Prins Valiant av Harold R Foster
Kalle och Hobbe av Bill Watterson

Seriealbum och serieböcker Serieboken har hårda pärmar medan seriealbumet har mjuka pärmar som grundregel, undantag finns. Serieboken skall inte förväxlas med ungdomsromaner utgivna i serie, exempelvis B. Wahlströms Kitty-böcker.

Det finns också litteratur som inte så lätt kan placeras in i någon av kategorierna. Mellan- och övergångsformer förekommer.

Serietekets har en egen kategorisering av serieböcker. Serieteket har följande 21 genrer för sina böcker: Antologi, avantgarde, barn(serie), berättelser, deckare, erotik, familj, fantasy, fabeldjur, historia, humor, manga, religion, realism, skräck, satir, sagor, sci-fi, skämtteckningar, äventyr, spänning. Eventuellt skulle Serietekets kategorisering kunna kompletteras med superhjältar.

Marknad

Serien är inte död trots att antal titlar har minskat kraftigt under de senaste tio åren. Nya titlar och nya koncept har dykt upp. De första serierna, som för cirka 150 år sedan betraktades som en litterär innovation, är numera en alltmer accepterad konstform, men också en underhållningsform som totalt omsätter närmare tre kvarts miljard kronor per år.

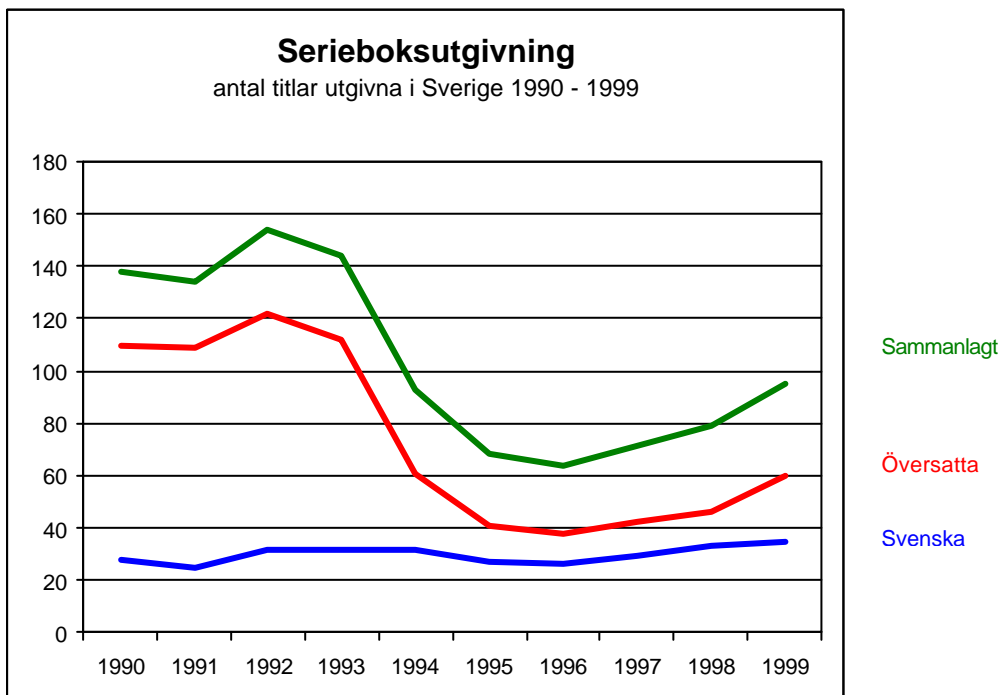

Illustration 2. Data till diagrammet har hämtats från Seriefrämjandets webbsida.

1992 inleddes en nedgång i utgivningen, som blev dramatisk 1994 med en mycket stor nedgång. 1995 fortsatte minskningen, om än med en något långsammare nedgång. 1996 är

bottenåret och därefter har utgivningen ökat. Förändringarna gäller översatta serieböcker. Utgivningen av svenska originalserier har varit relativt stabil under perioden.

Förklaringen till nedgången är framförallt konjunkturberoende. Det är tidigare års försäljningsminskningar under 1991-93 som får effekt på utgivningen 1993-1995. Och det är naturligtvis ett utslag av att det under början av nittioalet var betydligt kärvarare för privatkonsumtionen.

En bidragande orsak har också varit de lägre födelsetalen i början av sjuttioalet. Serietidningskonsumtionen är starkt åldersbunden. Serieboksläsning är mindre åldersbunden men har antagligen påverkats av denna förändring.

Utgivningen kom att anpassas till efterfrågan. Denna anpassning av utgivningen ledde också till många sammanslagningar av serieförlag några år senare. Efter en nödvändig konsolidering ökade utgivningen under senare delen av nittioalet. Se bilaga 1, *Antalet utgivna serieböcker och seriealbum 1990 – 1999*.

Vanlig upplaga för en seriebok är idag ca 1 200 – 1 500 exemplar, undantag finns, mot ca 3 000 exemplar i början av nittioalet. I slutet av åttiotalet kunde upplagor på 10 000 – 15 000 exemplar förekomma. Till upplageutvecklingen hör också att man numera hellre satsar på en mindre förstaupplaga och ett eventuellt tilltryck, än på att trycka stora förstaupplagor.

Konkurrensen från övrig media (TV, TV-spel, film, video, Internet etc.) samt från annan litteratur i synnerhet barn- och ungdomslitteratur har under senare år varit påtaglig.

Serieboksläsarna

Serieboksläsarna kan delas in i tre olika grupper. Den stora läsargruppen är läsarna av allåldersserierna med typexemplet Tintin-böckerna. En annan grupp är "slukarna", yngre tonåringar med en majoritet för pojkar, som börjar med stor serietidningsläsning för att senare övergå till serieböckerna. Den tredje gruppen är samlarna av serier i alla former, inte minst serieböcker.

Från en undersökning genomförd av Leni Filipson Barnbarometern 98/99, 3 - 8 åringars kultur- och medievanor. "En dryg fjärdedel av alla 3-8 åringar läser eller tittar i någon serietidning en vanlig dag. Flickor är nu minst lika intresserade som pojkar av serietidningar. Läsningen av serietidningar är relaterad till ålder: de äldre i gruppen läser serietidningar mer än de yngsta och de barn som kan se Satellit-TV läser också serietidningar mer.

Serietidningsläsningen bland de yngsta har minskat avsevärt sedan början av nittioalet. Minskningen förekommer i de flesta undergrupper men är mest påtaglig i åldersgruppen 7-8 år och bland pojkarna."

Aktörer

Branschen domineras av två stora förlag samtidigt som det dyker upp nya aktörer på marknaden. Se även bilaga 2 *Antalet utgivna serieböcker och seriealbum 1999*. Egmont har i stort sett hela serietidningsmarknaden och kunde nästan ha blivit helt ensam på marknaden. Carlsen, som är den andra dominanten hade några riktigt dåliga år i mitten på 90-talet, när bland annat andra media som till exempel videofilm och dataspel ökade i användning.

Men under senare delen av 90-talet repade man nytt mod och gjorde en nysatsning samtidigt som köpkraften hos konsumenterna började öka. Man satsade hårt på utgåvor som Tintin i bokform och ökad samproduktion med andra länder.

BonnierCarlsen har sålt sin serietidningsdel till Semic som senare har uppgått i Egmont. Detta innebär dessutom att Egmont inte får göra album av Carlsens figurer och att Carlsen låter bli att producera serietidningar.

Egmont är marknadens dominant och säljer ca 20 miljoner serietidningar per år i Sverige.

De större förlagen (de "kommersiella") ser marknadsandelar och ökad lönsamhet som exempel på främsta drivkraft samtidigt som "entusiastförlagen" kan sägas representera de som "ger ut" för att uppnå tillfredsställelse av att ha åstadkommit en utgivning som sådan.

Serieboken förekommer ibland som en del av ett större internationellt mediaprojekt, exempelvis Disneys olika lanseringar. Detta kan ses som en draghjälp för serieboksutgivningen.

Serieteket

Serieteket ligger i Kulturhuset mitt i Stockholm. Man har uppskattningsvis 98 % av den svenska serieproduktionen som kommer ut.

Publiken på Serieteket är 18-19-åringar samt 24-25-åringar. Målgruppen består egentligen av 18-25-åringar.

Merparten av besökarna lånar hem. År 2000 lånar Serieteket ut 40 000 böcker och har 100 000 besökare.

Serieteket disponerar ca 100 000 kronor per år för serieinköp och man prioriterar svensk samt utländsk översatt produktion.

Enligt Kristiina Kolehmainen, Serietekets bibliotekarie, fattas det något i svensk originalproduktion. "Sverige borde ha en högskoleutbildning för serieproduktion. Det finns det i många andra europeiska länder. Sverige släpar efter de internationella trenderna. Men ligger långt fram i konstnärliga ansatser. I Sverige har serieproduktionen framför allt en satirisk och humoristisk inriktning."

Japanska serier, Manga, är f.n. mycket efterfrågade hos Serieteket.

Serieteket kämpar för att höja statusen på serier i Sverige. Kristiina Kolehmainen drömmer bl. a. om seriernas situation i Frankrike. I Angoulême t.ex. finns ett seriebibliotek med 10 000 vuxenserier och 14 000 barnserier.

Seriefrämjandet

Seriefrämjandet är en ideell förening som arbetar för att sprida kunskap om seriemediet och erbjuda ett kontaktnät för serieintresserade i Sverige. Verksamheten sköts av funktionärer fördelade över hela landet, även om de flesta av de centrala funktionerna är förlagda till Malmö-landområdet.

Antalet medlemmar är ca. 700.

Bild & Bubbla är föreningens tidskrift, Sveriges enda regelbundet utkommande serietidskrift (och faktiskt också en av världens äldsta ännu existerande). Tidskriften förmedlar nyheter och bevakar seriemarknaden.

Varje år delar Seriefrämjandet ut serieutmärkelsen "Urhunden" till förtjänta serieskapare. Avsikten är att skapa extra uppmärksamhet kring dessa och deras arbeten.

Vidare erbjuder Seriefrämjandet ett kontaktnät för amatörserieskapare. Dessutom har man en diskussionsgrupp via e-post för medlemmar som är intresserade av kontakt med andra serieintresserade.

Under rubriken "Magister Lämpels Bibliotek" bedriver Seriefrämjandet en viss bokutgivning av såväl fack- som serieböcker.

Seriefrämjandet bedriver även en viss verksamhet i lokalföreningar.

Svensk seriemarknad i jämförelse med några andra länder

I länder som Belgien, Frankrike och Danmark finns sedan länge en väl förankrad serietradition. Frankrike och Belgien är de stora serieländerna och där säljer serier fortfarande i stor upplagor. Däremot har Frankrike problem att få fram nya förmågor. Förlagen lever på gamla meriter. Det nya kommer från USA, Sverige och Tyskland.

I Danmark t.ex. är utgivningen inom Bonnier Carlsen 10 gånger större än i Sverige. Man har varit mer framgångsrik i att "lära" marknaden läsa serier i Danmark.

Den amerikanska marknaden fungerar ej som den svenska. Serietidningarnas lösnummer samlas allt oftare där i album. Sverige ligger långt efter Japan, som är världens största serieproducent. Vissa utländska produktioner kommer ut upp till 2 år tidigare i Ungern än i Sverige.

Det finns seriefestivaler i bl.a. Frankrike, Italien, Finland och Norge, tidigare i Sverige (Kalmar). På festivalerna visas mycket av nya trender upp.

Distributionskanaler

Bokhandeln har under senare år blivit en allt viktigare försäljningskanal för serieböcker. Tidigare har direktförsäljning via tidskriftsspecialister samt serieantikvariat varit en vanlig försäljningskanal. Även varuhus har under senare år ökat sin försäljning inom denna genre. Kioskerna är en viktig kanal, som genom sin stora geografiska spridning gör det möjligt för konsumenterna att på ett enkelt sätt komma i kontakt med seriebranschen. Bokhandels inställning är fortfarande "kallsinnig". Det som säljer är stora inbundna böcker. Småböcker för 89 kronor ej intressanta.

Produktion

Det är de inledande stegen i produktionskedjan som skiljer serieboksproduktion från annan bokproduktion. Fortfarande tillämpas i stor utsträckning manuell produktion för teckning, textning och färgläggning vilket betyder att den inledande tekniska produktionen i prepress försvåras och därmed fördyras. Inslaget av datorstödd teckning, textning och färgläggning är liten.

För översatta utländska titlar hanteras fortfarande som regel film. Digitaliserad serieboksproduktion förekommer mycket sällan.

Inslaget av 4-färgstryck är stort, vilket också ofta medfört att papperskvaliteterna är bestrukna kvaliteter för att få en god bildåtergivning.

Den tekniska grafiska produktionen är som regel förlagd till länder som Danmark, Belgien, Nederländerna eller Spanien. I Sverige saknas det framförallt utrustning och kapaciteter för bindning.

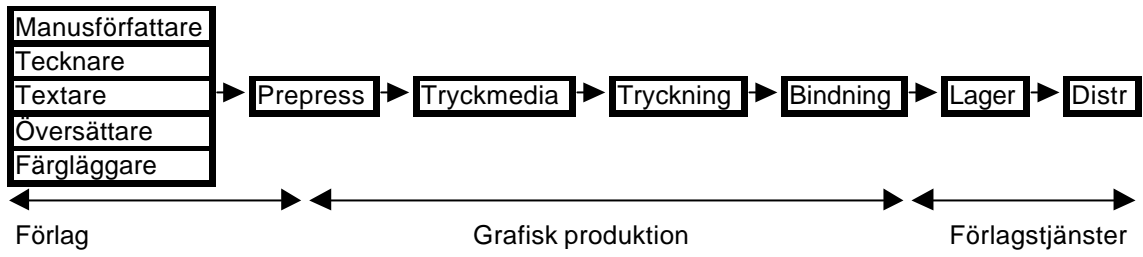

Illustration 3

F-prisets olika kostnadsdelar

F-pris, eg. förlagsnettopris, det av förlaget satta nettopris exkl. moms som gäller vid försäljning av en bok från förlaget.

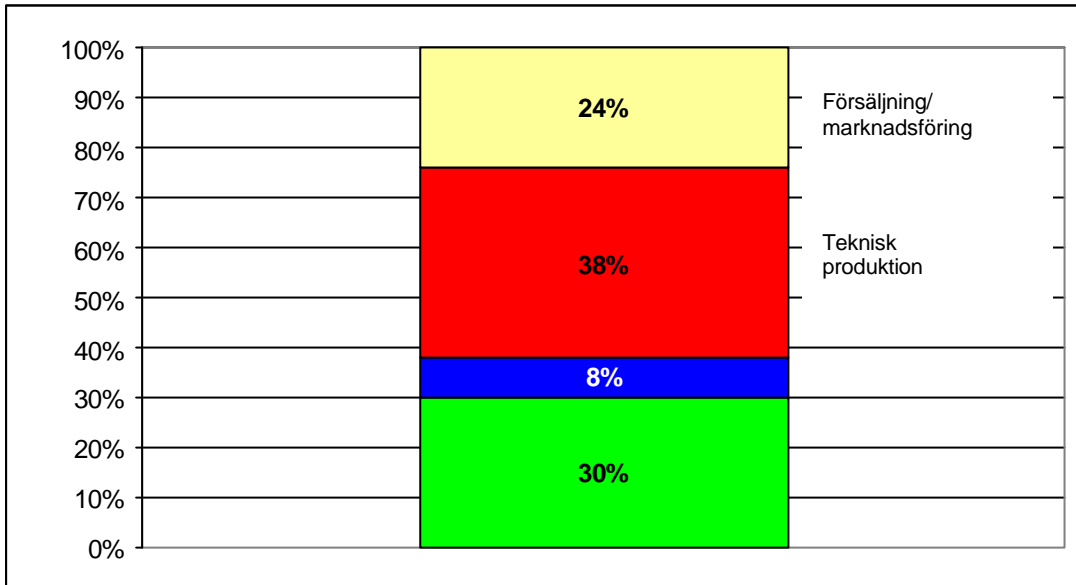
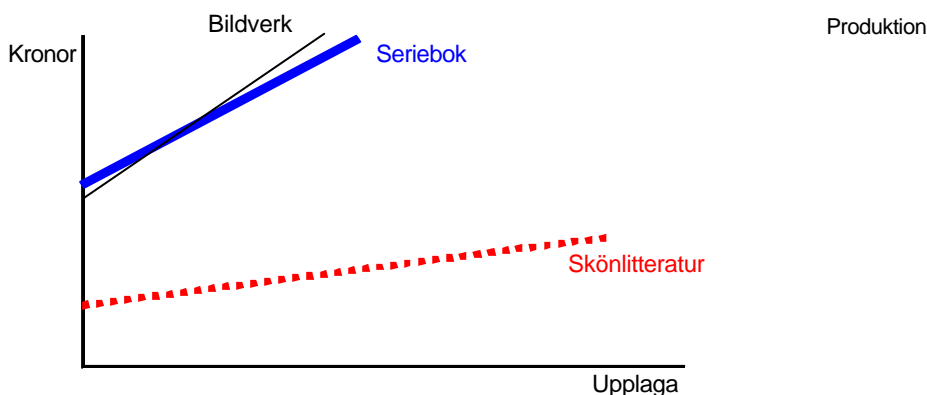

Illustration 4

Observera att illustrationen endast återger en schematisk fördelning av olika kostnadsslag och är en sammanvägning av olika kostnadsposter. Data har hämtats från ett antal förlagskalkyler och från diskussionen den 24:e november. Faktorer som påverkar fördelningen mellan olika kostnadsslag är upplaga, format, teknisk utformning, royaltypuppörelser och ersättning till manusförfattare, tecknare, textare och färgläggare som kan variera mycket mellan olika titlar.

Diagram som jämför fasta och rörliga kostnader för seriebo Redaktionella kostn. utgivning.

I jämförelse med produktionskostnaderna för skönlitteratur är de fasta och de rörliga kostnaderna för serieboksproduktion högre. De högre fasta kostnaderna motiveras av

bildhantering prepress samt av tryckmedia och intagning för ofta förekommande 4-färgstryck, som också fördyrar tryckning och papper.

De fasta och rörliga kostnaderna för serieboksproduktion är i paritet med kostnaderna för bildverksproduktion.

Distribution

Sid. 158 i SOU Boken i tiden:

”En titel som fått stöd måste också finnas tillgänglig för distribution i bokhandeln. För att en utgåva skall få litteraturstöd krävs således att den finns med i elektronisk eller tryckt lagerkatalog, som är tillgänglig i bokhandeln. Boken skall också förses med s.k. ISBN. Ansökan om stöd lämnas av förlagen/utgivaren när boken kommit ut. Stödet är ett efterhandsstöd men i vissa fall kan besked om stöd ges i förväg, s.k. förhandsbesked. Inom stödordningen för klassisk litteratur utgår stöd före utgivningen (produktionsstöd). Möjlighet till produktionsstöd finns även inom andra stödordningar t.ex. vid särskilt kostsam utgivning av bildverk och serier.”

Under arbetet med rapporten har det framkommit att det finns anledning för Kulturrådet att se över seriestödet och kravet på distribution för stödda titlar enligt ovan.

Seriestödet

”Hade inte Seriestödet funnits hade inte heller Galago funnits.” Seriestödet har haft en avgörande betydelse för framväxten av en svensk originalserieproduktion, framförallt under åttiotalet.

Kort historisk bakgrund som skrivits av Göran Ribe.

”Det statliga litteraturstödet tillkom på förslag av litteraturutredningen, som 1974 lade fram sitt stora betänkande ”Boken”. I detta nämndes inte något om serier, vilket fick bl. a. Seriefrämjandet att i sitt remissvar lägga fram ett förslag till stöd åt svenska serier. Detta ledde till att serierna omnämndes när litteraturstödet sedan inrättades. Serierna kom att ingå som en del av stödet till barn- och ungdomslitteratur.

Så småningom började Kulturrådet fundera på att frigöra serierna från barn- och ungdomslitteraturen. 1980 tillsatte Kulturrådet en utredningsgrupp bestående av Inger Jalakas, Janne Lundström och Göran Ribe, som lade fram ett förslag till hur ett särskilt seriestöd skulle kunna utformas.

1981 fick så serierna en särskild stödordning inom litteraturstödet med en egen arbetsgrupp bestående av fyra serieexperter plus en handläggare från Kulturrådet (Leif Sundkvist). Seriestödet var redan från början en av de minsta stödordningarna till både antalet ansökningar och den anslagna årssumman. Summan växte dock under 80- och 90-talen.

Seriestödet ändrades lite under åren. I början fanns ett separat ”utvecklingsstöd” som en serieskapare kunde söka för att utveckla en idé till ett så pass färdigt projekt att ett förlag skulle våga satsa på det.

Annars har stödet bestått av tre kategorier: projektstöd, som sökts i förhand och i första hand gått till dyrare produktioner (dvs. svenska serieböcker eller särskilt tjocka eller kostnadskrävande översatta böcker), efterhandsstöd, som man sökt när boken var tryckt (har kunnat sökas för alla sorter), samt stöd till enskilda serier i serietidningar (förhandsstöd, enbart för svenska serier).

En hämsko var att rubriceringen på stödet var "barn- och ungdomsserier". Detta var ett bestämt uttryckt önskemål från Kulturdepartementets sida. Antagligen var det rentav en förutsättning för att seriestödet över huvud taget kunde inrättas.

Under 90-talet fortsatte till en början anslaget till serier att öka, men antalet ansökningar började minska.

Torbjörn Törngren gick i pension och efterträddes av Barbro Thomas och Leif Sundkvist gick över till andra arbetsuppgifter.

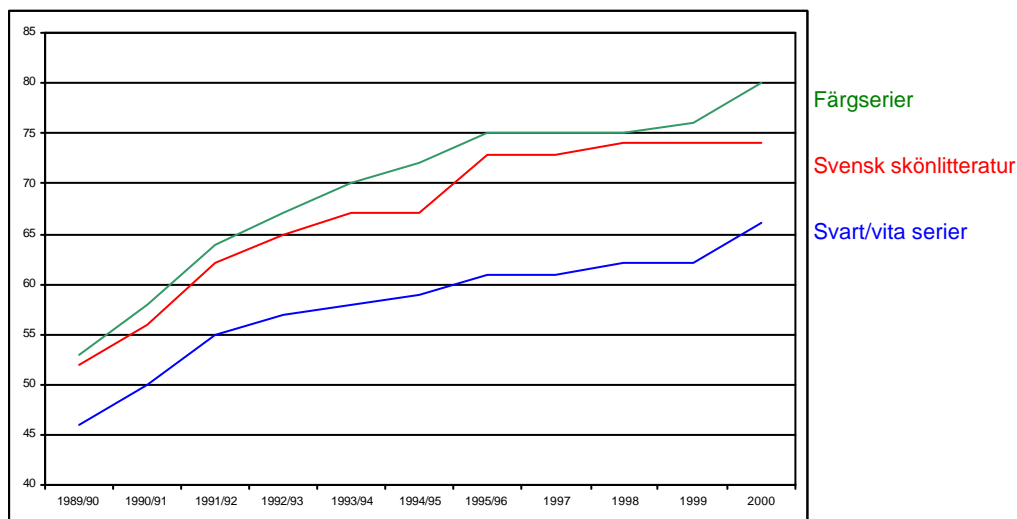
Så småningom stod Kulturrådet inför nödvändiga kostnadsbesparingar inom administrationen och beslöt att avskaffa särskilda bedömningsgrupper för klassikerlitteratur och serier.

Seriestödet skulle dock behållas som en separat kategori med en särskilt avdelad summa och ingå i gruppen barn och ungdom.”

Från branschen argumenterade man mot detta och förklarade att seriebedömningen kräver specialistkompetens, att kopplingen till barn och ungdom är en föräldrad kvarleva som borde avskaffas, och att om stödet nödvändigtvis skulle flyttas till en annan grupp vore förmodligen bildgruppen mer lämplig. Man menade också att seriebranschen visade tecken på återhämtning. Kulturrådet förklarade dock att man i fortsättningen kommer att se till att det finns ett serieintresse även hos en del av de andra ledamöterna av barn- och ungdomsgruppen, utöver de två seriespecialisterna. Dessutom har gruppen möjlighet att i osäkra fall låta någon utomstående bedömare läsa serieböcker.

Utvecklingen av seriestödet 1989 - 1999.

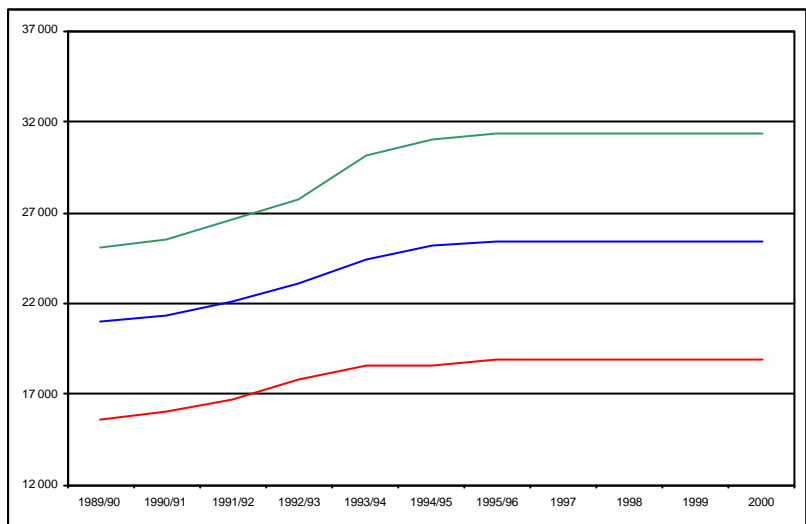
Högsta tillåtna f-pris

Jämförelsen avser 80 sidor
men bilden är densamma
även för andra sidantal.

Illustration 6

Stödbelopp

Färgserier

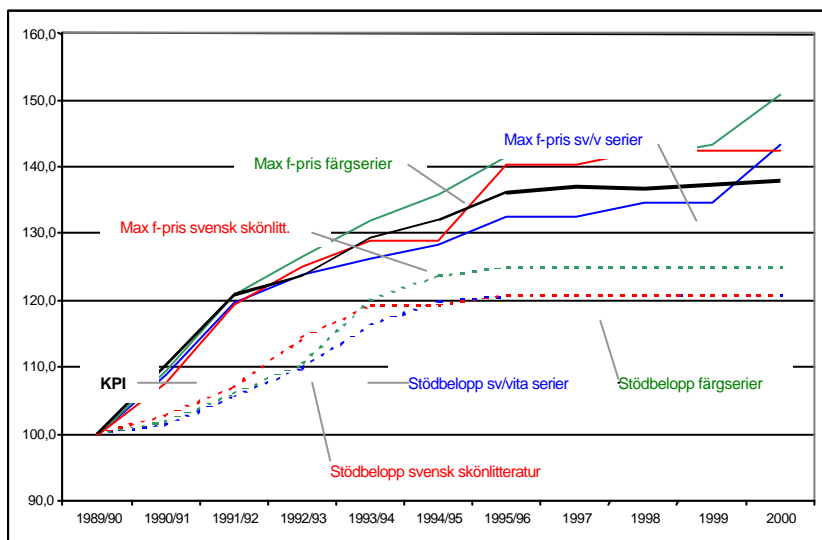
Svart/vita serier

Svensk skönlitteratur

Jämförelsen avser 80 sidor
men bilden är densamma
även för andra sidantal.

Stödbelopp och högsta tillåtna f-pris jämförda med KPI. 1989 = inc

Illustration 7.

Jämförelsen avser 80 sidor.
men bilden är densamma
även för andra sidantal.

Illustration 8

Statistik om seriestödet

	18 mån										
	89/90	90/91	91/92	92/93	93/94	94/95	95/96	1997	1998	1999	2000
Antal ansökningar	56	61	61	58	62	51	64	38	49	47	41
Antal förhandsbesked							22	22	27	12	26
% andel förhandsbesked							34%	57%	56%	26%	63%
Antal avslag	32	36	35	29	31	23	19	14	14	18	14
Antal bifall	24	25	26	29	31	28	45	24	35	29	27
% bifall av antal ansökningar	43%	41%	42%	50%	50%	55%	70%	63%	71%	62%	66%
Serieboksutgivning antal titlar tot	138	134	154	144	93	68	64	71	79	95	

Andelen förhandsbesked är i jämförelse med andra litteraturformer mycket större.

Utgivning jämförd med ansökningar och stöd

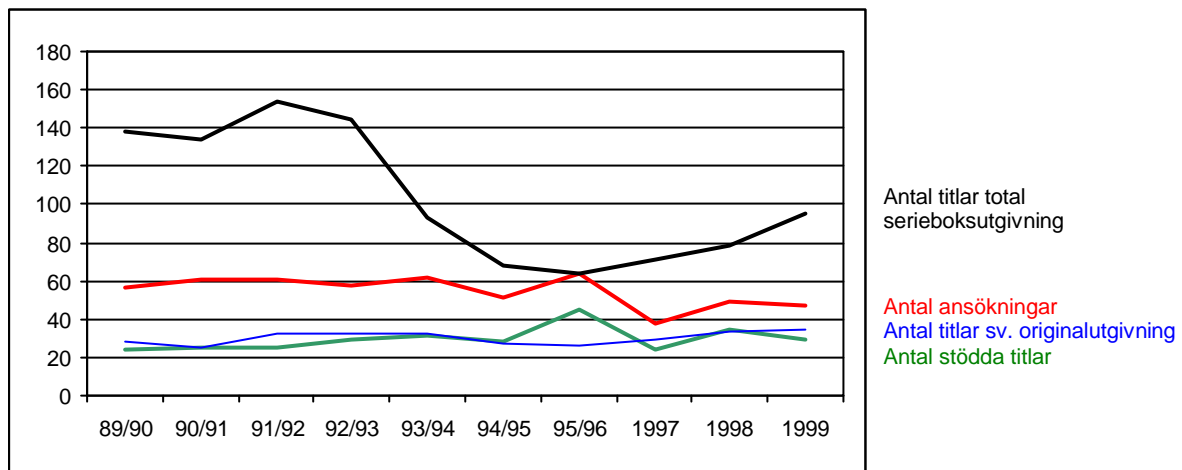

Illustration 9

Jämförelse serieboksutgivning och seriestödet

- Upplageminskningen leder till högre kostnad per exemplar och den kostnadsökningen har varit större än stödutvecklingen, dvs. stödets relativa betydelse för utgivningen har minskat.
- Fasthållandet vid föräldrade framställningssätt har lett till att man inte kunnat dra nytta av produktivitets- och kostnadsutvecklingen som datorstödd produktion inneburit.
- Antal ansökningar har inte följt totalt antal utgivna titlar.
- Antal stödda titlar har inte följt totalt antal utgivna titlar. Antal bifall har följt antal ansökningar.
- Nuvarande utformning av seriestödet med en fast del och rörlig del beroende av antalet sidor finns det inte någon teknisk anledning att ändra.
- Det faktiska högre fasta kostnaderna för serieproduktion reflekteras i ett högre fast stödbelopp.
- Tabellerna för beräkning av stödets storlek är genomgående matematiskt logiska.
- Högsta tillåtna f-pris för serieböcker i jämförelse med svensk skönlitteratur förvånar, även om en justering gjordes för budgetåret 2000.

Seriestödets hemvist i litteraturgrupp/bedömningsgrupp

En summering av argumenten som framkommit vid intervjuerna.

- Kulturrådet måste spara pengar. Kostnaderna för administration av stödet för stort i förhållande till antalet ansökningar och stödets storlek.
- Antalet seriestödsansökningarna är för få för att motivera en egen bedömningsgrupp.
- "Seriestödet för Barn och Ungdom " motiverar att barnlitteraturgruppen är den som närmast kommer ifråga.
- För få oberoende serieexperter att tillgå, som inte har suttit i gruppen.
- Serier är inte en undergrupp till barnlitteratur. Serier utgör en egen konstform eller medium.
- Seriegruppen och seriestödet har fungerat bra.
- Att åter tillhöra Barn och Ungdom är att återgå till något som har prövats men inte fungerat.
- Att bedöma serier kräver specialistkompetens.
- Läsningen till Barn och Ungdom är en föräldrad kvarleva som bör avskaffas.
- Om serierna skall flyttas så gör det till Bildgruppen.
- Seriebranschen visar tecken på återhämtning.
- Sju medlemmar i Barn och Ungdomsgruppen nu, varav tre har seriekompetens.

Framtid

Kristiina Kolehmainen, Serietekets bibliotekarie gör en mycket positiv framtidsbedömning. Hon tror att både den svenska originalserieproduktionen och översatta titlar kommer att öka. Hon gör sin bedömning utifrån erfarenheterna hos Serieteket, men också lika mycket utifrån ett eget mycket starkt intresse för serier. Hon vill gärna själv se den utvecklingen.

Bonniers Carlsens planer för 2001 innebär en ökning av deras utgivning.

Flera mindre förlag har mycket ambitiösa planer för det kommande årets utgivning, men avvaktar innevarande års försäljningsresultat.

Modern förlagsverksamhet med krav på kostnadseffektivitet och lönsamhet bidrar till att efterfrågestyrningen kommer att öka, dvs. mer av en anpassning till försäljningsresultat än uppgiften att "lära" en stor publik serieläsning.

Utbildningsmöjligheterna

Sverige har många duktiga tecknare, men det saknas samtidigt tillräckliga utbildningsmöjligheter för serietecknare. För närvarande finns det egentligen bara två utbildningsmöjligheter i Sverige (i Malmö och Hofors). Varför inte inrätta en halvtidsprofessur för detta på t.ex.. Konstfack?

Ökad datoriseringsgrad för produktionsfasen

Datoriseringen ökar alltmer vid i första hand bild- och textframställning. Omfattningen av datorstött teckning , textning och färgläggning är fortfarande liten, men förväntas öka på sikt.

Hantverk

Stora delar av serieproduktionen är fortfarande ett utpräglat hantverk. I framtiden kommer vi säkert se serier där det hantverksmässiga utförandet förstärkts. Samtidigt emotses ett ökat experimenterande med nya former och innehåll.

Nuvarande generation av tecknare, textare och färgläggare kommer säkerligen att behålla ett starkt hantverksmässigt inslag även i framtiden.

Exklusiva upplagor

Serier i form av mycket exklusiva presentböcker och med påkostade utföranden, tryck, papper och bindning, för en köpstark publik kommer att vara en liten men tydlig serieboksutgivning.

Serier accepterade

Ungdomar och vuxna har vuxit upp med att läsa serier. En naturlig utveckling av läsandet kan mycket väl vara att gå ifrån barnbilderboken via serieboken till vuxenlitteraturen. Det syns inom vissa delar av biblioteksutlåningen.

Serier bör betraktas som en "unik konstform " eller "konst" i stället för "litteraturens light". Att bedöma serier handlar om att vara insatt, påläst, serieteoretiker och seriehistoriker.

Distribution

En mer ändamålsenlig detaljhandelsdistribution för serier bör komma till stånd så att framför allt alla kvalitetsserier kommer ut i handeln.

Serier behandlas fortfarande ofta lite styvmoderligt ur recensionssynpunkt, vilket ofta leder till en försiktighet hos bibliotekarier och bokhandlar och därmed att serieboken blir kvar på förlagets hyllor.

Bilagor

Bilaga 1 Antalet utgivna serieböcker och seriealbum 1990 - 1999

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	
Afrikagrupperna	1										1
Albert Bonniers förlag										1	1
Alfabeta	2		1								3
Alhambra							1				1
Alvglans	5	4	3	2	4	3	2	4	4	2	33
Anamma										1	1
Atlantic	32	7	6	10	10	1	8		8	8	90
Bakhåll								1	1		2
Bike								1		1	2
Bokfabriken								3	11	4	18
Boknöje			3								3
Bokskogen			1								1
Bonnier Carlsen				27	28	18	14	6	5	14	112
Bonniers Juniorförlag	1										1
Brombergs			1								1
Carlsen if	36	32	31								99
Carlssons		1									1
Dagens Nyheters förlag		1				2	1	2			6
Egmont/Serieförlaget/Hemmets Journal							9	10	11	35	65
Federativ						1		1	1	1	4
Golvbranschens förlag					1						1
Graphic Systems		1									1
Jemi											
John Andersson Comics					1				6		12
Jämtlands läns museum	1										1
Libris										5	5
Läsförlaget			5								5
Nordisk bok	14		14	17							45
Norstedts förlag				1							1
Nya Doxa								1			1
Optimal Press		1	3	2	4	5	6	5	3	4	33
Ordfront Galago			1	1					5	6	13
Paradispress			1								1
Prisma	1										1
Rabén & Sjögren		2									2
Rekolid	1										1
Richters	2	2	2	2	1	1					10
RSR Epix	9	33	43	25	13	2	3	4	6	5	143
Satellitförlaget	1										1
Schultz	1		1								2
Semic Press	20	23	30	26	27	16	18	19	15		194
Serieförlaget/Hemmets Journal	26	27	24	24	3	12					116
Serieförämjandet									1		1
SIH Läromedel										1	1
Smilax		1									1
Smålänningens förlag	1		1	1	1			1	1	1	7
Staka									1		1
Stora Museum							1				1
Svenska Vyer		1									1
Swedish Humor								1			1
Tago	2	6	4	6		7		11			36
Wahlströms	2										2
52 förlag	158	142	175	144	93	68	63	70	79	95	1087

Strecken visar samgåenden eller uppdelningar av förlag.

Antal förlag med 1 titel 25

Sammanställningen har gjorts från data som har hämtats från Serieförämjandets hemsida, <http://www.serieforamjandet.com/>

Bilaga 2**Antalet utgivna serieböcker och seriealbum 1999**

	1999	%-andel av tot. utgivn
Egmont/Serieförlaget/Hemmets Journal	35	37
Bonnier Carlsen	14	15
Atlantic	8	8
Jemi	6	6
Ordfront Galago	6	6
Libris	5	5
RSR Epix	5	5
Bokfabriken	4	4
Optimal Press	4	4
Alvglans	2	2
Albert Bonniers förlag	1	1
Anamma	1	1
Bike	1	1
Federativ	1	1
SIH Läromedel	1	1
Smålänningens förlag	1	1
Antal titlar	95	100

Sammanställningen har gjorts från data som har hämtats från Seriefrämjandets hemsida, <http://www.serieframjandet.com/>

Bilaga 3

Tabeller seriestödet 1989/90 - 2000

Antal ark	Antal sidor	16 Sidgrupp	1989/90 Miniupplaga 2 000 ex. Särskilt stödbelopp max 15 000 kr						1990/91 Miniupplaga 2 000 ex. Särskilt stödbelopp max 15 000 kr					
			Svart/vita serier			Färgserier			Svart/vita serier			Färgserier		
			Högsta till-lättna f-pris	Kalkylbas Variabel	Stödbelopp	Högsta till-lättna f-pris	Kalkylbas Variabel	Stödbelopp	Högsta till-lättna f-pris	Kalkylbas Variabel	Stödbelopp	Högsta till-lättna f-pris	Kalkylbas Variabel	Stödbelopp
2	32	16 - 40	31,00	37,00	17 780	37,00	43,00	21 250	33,00	40,00	17 980	41,00	47,00	21 570
3	48	41 - 56	34,00	40,00	18 860	40,00	46,00	22 530	36,00	43,00	19 090	44,00	50,00	22 900
4	64	57 - 72	37,00	43,00	19 940	44,00	50,00	23 810	40,00	46,00	20 200	48,00	55,00	24 230
5	80	73 - 88	40,00	46,00	21 020	47,00	53,00	25 090	44,00	50,00	21 310	51,00	58,00	25 560
6	96	89 - 104	42,00	48,00	22 100	49,00	55,00	26 370	46,00	52,00	22 420	53,00	60,00	26 890
7	112	105 - 120	44,00	50,00	23 180	52,00	58,00	27 650	48,00	55,00	23 530	57,00	63,00	28 220
8	128	121 - 136	46,00	52,00	24 260	54,00	60,00	28 930	50,00	57,00	24 640	59,00	65,00	29 550
9	144	137 - 152	48,00	54,00	25 340	56,00	62,00	30 210	52,00	59,00	25 750	61,00	67,00	30 880
10	160	153 - 168	50,00	56,00	26 420	59,00	65,00	31 490	55,00	61,00	26 860	64,00	71,00	32 210
11	176	169 - 184	52,00	59,00	27 500	61,00	68,00	32 770	57,00	64,00	27 970	66,00	74,00	33 540
12	192	185 - 200	54,00	61,00	28 580	63,00	70,00	34 050	59,00	66,00	29 080	68,00	76,00	34 870

Antal ark	Antal sidor	16 Sidgrupp	1991/92 Miniupplaga 1 500 ex. Särskilt stödbelopp max 15 000 kr						1992/93 Miniupplaga 1 500 ex. Särskilt stödbelopp max 20 000 kr					
			Svart/vita serier			Färgserier			Svart/vita serier			Färgserier		
			Högsta till-lättna f-pris	Kalkylbas Variabel	Stödbelopp	Högsta till-lättna f-pris	Kalkylbas Variabel	Stödbelopp	Högsta till-lättna f-pris	Kalkylbas Variabel	Stödbelopp	Högsta till-lättna f-pris	Kalkylbas Variabel	Stödbelopp
2	32	16 - 40	37,00	44,00	18 700	45,00	52,00	22 440	38,00	45,00	19 460	47,00	54,00	23 350
3	48	41 - 56	40,00	47,00	19 860	49,00	56,00	23 830	42,00	49,00	20 670	51,00	58,00	24 800
4	64	57 - 72	44,00	51,00	21 020	53,00	61,00	25 220	46,00	53,00	21 880	56,00	64,00	26 250
5	80	73 - 88	48,00	55,00	22 180	57,00	64,00	26 610	50,00	57,00	23 090	60,00	67,00	27 700
6	96	89 - 104	51,00	58,00	23 340	60,00	67,00	28 000	53,00	60,00	24 300	63,00	70,00	29 150
7	112	105 - 120	54,00	61,00	24 500	63,00	71,00	29 390	56,00	63,00	25 510	66,00	74,00	30 600
8	128	121 - 136	56,00	64,00	25 660	66,00	74,00	30 780	59,00	67,00	26 720	69,00	77,00	32 050
9	144	137 - 152	59,00	67,00	26 820	69,00	77,00	32 170	62,00	70,00	27 930	72,00	80,00	33 500
10	160	153 - 168	62,00	70,00	27 980	72,00	81,00	33 560	65,00	73,00	29 140	75,00	84,00	34 950
11	176	169 - 184	65,00	73,00	29 140	75,00	84,00	34 950	68,00	76,00	30 350	79,00	88,00	36 400
12	192	185 - 200	68,00	76,00	30 300	78,00	87,00	36 340	71,00	79,00	31 560	82,00	91,00	37 850

Antal ark	Antal sidor	16 Sidgrupp	1993/94 Miniupplaga 1 500 ex. Särskilt stödbelopp max 20 000 kr						1994/95 Miniupplaga 1 500 ex. Särskilt stödbelopp max 20 000 kr					
			Svart/vita serier			Färgserier			Svart/vita serier			Färgserier		
			Högsta till-lättna f-pris	Kalkylbas Variabel	Stödbelopp	Högsta till-lättna f-pris	Kalkylbas Variabel	Stödbelopp	Högsta till-lättna f-pris	Kalkylbas Variabel	Stödbelopp	Högsta till-lättna f-pris	Kalkylbas Variabel	Stödbelopp
2	32	16 - 40	39,00	46,00	20 430	49,00	57,00	25 180	40,00	47,00	21 040	50,00	58,00	25 930
3	48	41 - 56	43,00	50,00	21 770	54,00	61,00	26 830	44,00	51,00	22 420	55,00	62,00	27 630
4	64	57 - 72	47,00	54,00	23 110	59,00	67,00	28 480	48,00	55,00	23 800	60,00	68,00	29 330
5	80	73 - 88	51,00	58,00	24 450	63,00	70,00	30 130	52,00	59,00	25 180	65,00	72,00	31 030
6	96	89 - 104	55,00	62,00	25 790	66,00	74,00	31 780	57,00	64,00	26 560	68,00	76,00	32 730
7	112	105 - 120	58,00	65,00	27 130	69,00	78,00	33 430	60,00	67,00	27 940	71,00	80,00	34 430
8	128	121 - 136	61,00	69,00	28 470	72,00	81,00	35 080	63,00	71,00	29 320	74,00	83,00	36 130
9	144	137 - 152	64,00	72,00	29 810	76,00	84,00	36 730	66,00	74,00	30 700	78,00	87,00	37 830
10	160	153 - 168	67,00	75,00	31 150	79,00	88,00	38 380	69,00	77,00	32 080	82,00	91,00	39 530
11	176	169 - 184	70,00	78,00	32 490	83,00	92,00	40 030	72,00	80,00	33 460	86,00	95,00	41 230
12	192	185 - 200	73,00	81,00	33 830	87,00	96,00	41 680	75,00	83,00	34 840	90,00	99,00	42 930

Antal ark	Antal sidor	16 Sidgrupp	1995/96 Miniupplaga 1 500 ex						1997 Miniupplaga 1 500 ex					
			Svart/vita serier			Färgserier			Svart/vita serier			Färgserier		
			Högsta till-lättna f-pris	Kalkylbas Variabel	Stödbelopp	Högsta till-lättna f-pris	Kalkylbas Variabel	Stödbelopp	Högsta till-lättna f-pris	Kalkylbas Variabel	Stödbelopp	Högsta till-lättna f-pris	Kalkylbas Variabel	Stödbelopp
2	32	16 - 40	49,00		21 180	60,00		26 180	49,00		21 180	60,00		26 180
3	48	41 - 56	53,00		22 580	64,00		27 910	53,00		22 580	64,00		27 910
4	64	57 - 72	57,00		23 980	71,00		29 640	57,00		23 980	71,00		29 640
5	80	73 - 88	61,00		25 380	75,00		31 370	61,00		25 380	75,00		31 370
6	96	89 - 104	67,00		26 780	79,00		33 100	67,00		26 780	79,00		33 100
7	112	105 - 120	70,00		28 180	83,00		34 830	70,00		28 180	83,00		34 830
8	128	121 - 136	74,00		29 580	86,00		36 560	74,00		29 580	86,00		36 560
9	144	137 - 152	77,00		30 980	90,00		38 290	77,00		30 980	90,00		38 290
10	160	153 - 168	80,00		32 380	95,00		40 020	80,00		32 380	95,00		40 020
11	176	169 - 184	83,00		33 780	99,00		41 750	83,00		33 780	99,00		41 750
12	192	185 - 200	86,00		35 180	103,00		43 480	86,00		35 180	103,00		43 480

Underlaget till tabellerna har hämtats från Kulturrådets egna uppgifter.

Serieboksstudie

Antal ark	Antal sidor	16 Sidgrupp	1998 Miniupplaga 1 500 ex. Särskilt stödbelopp max 20 000 kr				1999 Miniupplaga 1 500 ex. Särskilt stödbelopp max 20 000 kr								
			Svart/vita serier		Färgserier		Svart/vita serier		Färgserier						
			Högsta till-lättna f-pris	Kalkylbas Variabel	18 380	1 400	Högsta till-lättna f-pris	Kalkylbas Variabel	22 720	1 730	Högsta till-lättna f-pris	Kalkylbas Variabel	18 380	1 400	Högsta till-lättna f-pris
			Stödbelopp		Stödbelopp					Stödbelopp		Stödbelopp			
2	32	16 - 40	49,00	21 180	60,00	26 180	49,00	21 180	60,00	26 180					
3	48	41 - 56	54,00	22 580	64,00	27 910	54,00	22 580	64,00	27 910					
4	64	57 - 72	58,00	23 980	71,00	29 640	58,00	23 980	70,00	29 640					
5	80	73 - 88	62,00	25 380	75,00	31 370	62,00	25 380	76,00	31 370					
6	96	89 - 104	66,00	26 780	79,00	33 100	66,00	26 780	80,00	33 100					
7	112	105 - 120	70,00	28 180	83,00	34 830	70,00	28 180	84,00	34 830					
8	128	121 - 136	74,00	29 580	86,00	36 560	74,00	29 580	86,00	36 560					
9	144	137 - 152	78,00	30 980	90,00	38 290	78,00	30 980	90,00	38 290					
10	160	153 - 168	80,00	32 380	95,00	40 020	80,00	32 380	96,00	40 020					
11	176	169 - 184	84,00	33 780	99,00	41 750	84,00	33 780	100,00	41 750					
12	192	185 - 200	86,00	35 180	103,00	43 480	86,00	35 180	105,00	43 480					

Antal ark	Antal sidor	16 Sidgrupp	2000 Miniupplaga 1 500 ex. Särskilt stödbelopp max 20 000 kr						
			Svart/vita serier		Färgserier				
			Högsta till-lättna f-pris	Kalkylbas Variabel	18 380	1 400	Högsta till-lättna f-pris	Kalkylbas Variabel	22 720
			Stödbelopp		Stödbelopp				
2	32	16 - 40	54,00	21 180	65,00	26 180			
3	48	41 - 56	58,00	22 580	70,00	27 910			
4	64	57 - 72	62,00	23 980	75,00	29 640			
5	80	73 - 88	66,00	25 380	80,00	31 370			
6	96	89 - 104	70,00	26 780	85,00	33 100			
7	112	105 - 120	74,00	28 180	90,00	34 830			
8	128	121 - 136	78,00	29 580	95,00	36 560			
9	144	137 - 152	82,00	30 980	100,00	38 290			
10	160	153 - 168	86,00	32 380	105,00	40 020			
11	176	169 - 184	90,00	33 780	110,00	41 750			
12	192	185 - 200	94,00	35 180	115,00	43 480			

Underlaget till tabellerna har hämtats från Kulturrådets egna uppgifter.